

Slovenski dom

Štev. 152

V Ljubljani, v soboto, 5. junija 1941-XIX

Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Vojna na Vzhodu besni dalje:

Oklepne bitke na bregovih Berezine

Nove vdaje pri Bjalistoku - Sovjeti zažigajo ogromne gozdove na Poljskem
Sovjetsko poveljstvo neusmiljeno pošilja v smrt ogromne množice pehote

Berlin, 5. julija. s. Iz Hitlerjevega glavnega štana poročajo:

Pri Bjalistoku se je vdalo še 20.000 Rusov, ki so ostali obkoljeni v tamošnjem žepu. Pred vdajo so vojniki pobili politične komisarje.

Iz pristojnega vira poročajo, da bodo s sovjetskimi političnimi komisarji, ki so prišli v ujetništvo, ravnali kakor z zajetimi vojniki.

Berlin, 5. julija. s. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Navzlic slabemu stanju ceste se zasledovanje sovjetskih vojsk nepretrgano nadaljuje na vsem bojišču. Rdečim armadam prizadeva zelo hude izgube uspešno nastopanje nemškega letalstva, ki bije sovražnika daleč v notranjostino.

V osrednjem delu napadalne fronte je bila na več točkah prekoračena Berezina. Dalje na sever je bila dosežena letonsko-sovjetska meja.

Med plenom, zajetim včeraj, so tudi razni zemljevidi sovjetskega vrhovnega poveljstva. Iz teh je še bolj razvidno, da je sovjetska vojska nameravala napasti Nemčijo. Še bolj ta namen potrjujejo podatki, ki jih je dobilo nemško poveljstvo v roke o izrednem povečanju števila sovjetskih letališč vzdolž nemške vzhodne meje. Pred sovjetsko zasedbo Poljske je bilo v Besarabiji, Litvi, Letonski in Estonki samo 90 letališč. To število se je med tem pomnožilo na 814. Ta letališča so v glavnem zelo dobro oskrbljena. Natančna preiskava, ki so jo izvedli nalašč za to postavljene nemški častniki na sovjetskih letališčih, zasedenih po Nemcih, dovoljuje sklep, da je število letal, o katerih je bilo 22. junija sporočeno, da so bila uničena na tleh, še za 20 do 25 večje kakor pa je ugotovilo opazovanje iz zraka.

Berlin, 5. julija. s. DNB poroča, da se je pri prestopu Berezine po nemških motoriziranih oddelkih, zlasti odlikovalo letalstvo. Sovjeti so skušali nemško napredovanje na vzhodni breg reke preprečiti, toda nemški oklepni oddelki so udarili proti železniški progi, kjer se je v kratkem razvila bitka oklepnih vozil. V tej bitki so odločno sodelovali tudi nemški strmooglavlci, ki so s svojimi napadi povzročili razdejavanje in pa zmešnjavo v sovjetskih motoriziranih kolonah ter končno odprli pot nemškim vozilom.

Med včerajšnjimi čistilnimi akcijami so nemški motorizirani oddelki pregnali iz gozdov severovzhodno pri Lucku sovjetske oddelke, ki

se vgnezdjujejo tam. Navzlic ogromnim požarom, ki so jih rdeči zanetili po gozdovih, so Nemci brez oddiha napredovali in uničujoče strojniška gnezda, številna oklepna vozila in sovjetske enote. Sovražnika neprenehoma preganjajo in ima hude izgube.

DNB poroča dalje, da je nemško letalstvo zadnje dni, z uspehom bombardiralo industrijske naprave v Smolensku. Smolensk je važen železniški vozil in kraj številnih tovarnih za strelivo, za letala in za železniška vozila. Uničenje teh tovarnih bi pomenilo za Sovjetsko zvezo nepopravljivo izgubo.

Kakor poročajo nemški listi, je bojišče okoli Bjalistoka popolnoma razkopano od bomb in granat, po njem pa so posejani stotisoči trupel

sovjetskih vojakov, ki so padli v tej bitki. Ogromne izgube ruskih čet na tem delu bojišča je treba pripisati dejstvu, da je ruska pehota zadnje dni kar naprej napadala v ogromnih skupinah. Sovjetsko poveljstvo je pošiljalo v napad nove in nove množice brez ozira na število. Sovjeti so se pomikali v strnjenih vrstah proti črtam nemških oklepnih vozil. Vsi napadi so se seveda razbili pod strahotnim odgovorom nemškega orožja. Strojnice in nemško topništvo so kosile zaporedne valove sovjetskih pehotnih množic. Na nekem delu bojišča je neki sovjetski konjeniški polk skušal predreti obroč. Po truplih konjenikov in koni je prihajal napad za napadom, do zadnjega moža in do zadnjega konja.

Fallito tentativo inglese presso Tobruk

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Nell'Africa settentrionale una puntata di carri inglesi, sul fronte di Tobruk, è stata ricacciata dal nostro fuoco. Nostre unità aeree hanno continuato a battere le fortificazioni della piazza ed hanno bombardato un importante centro ferroviario ad est di Marsa Matruh. Il nemico ha compiuto alcune incursioni su Tripoli e su località del bengasino. Danni agli abitanti civili e alcune vittime.

Nell'Africa orientale, una nostra colonna ha sostenuto con successo un accanito combattimento a sud di Gore (Galla e Sidamo), infliggendo notevoli perdite all'avversario. Aerei inglesi hanno compiuto una incursione nella zona di Gondar colpendo un nostro ospedale: un aereo è stato abbattuto in fiamme dalla nostra difesa.

Roma, 3 giugno. Nel bollettino del comando supremo Nr. 294 del 28 Marzo è stato fatto cenno all'azione offensiva effettuata il 26 Marzo dai mezzi d'assalto della R. Marina contro unità navali e trasporti nemici alla fonda nella rada di Suda (Creta) la recente occupazione dell'isola di Creta ha consentito di fare dirette constatazioni e di raccogliere testimonianze oculari sullo svolgimento della azione e sui risultati. I mezzi impiegati

sono riusciti a penetrare nella baia, superando arditamente ben tre ordini di costruzioni, senza che il nemico avesse alcun sentore né della loro presenza, né della loro attività. Ai primi chiarori dell'alba, non appena fu possibile orientarsi sulla effettiva situazione delle unità presenti in rada, i mezzi scattarono all'attacco. Nel giro di pochi secondi tre unità nemiche, le uniche meritevoli di considerazioni presenti allo ancoraggio, erano mortalmente colpite ed affondavano: l'incrociatore pesante »York« (dislocamento 8.250 tonn — costruito nel 1930, armamento di 6 cannoni da 204 m/m in tre torri binate, otto cannoni da 100 m/m; 22 mitragliatrici CA, sei tubi lanciasiluri da 533 m/m, potenza macchina 80.000 Cv, velocità nodi 32,5), una petroliera inglese di circa 20 mila tonn, di stazza lorda ed una nave trasporto truppe di circa 12 mila tonn, di stazza lorda, battente bandiera inglese, ma con equipaggio greco.

Potem, ko so ameriške konzulate zaprli tudi na Danskem, bo le še malo ameriških predstavnikov na evropskem kontinentu. »Völkischer Beobachter« podpira pravico in utemeljenost danskega ukrepa ter pravi, da v novi družbi, ki se gradi v Evropi, ni več prostora za stara obrabljena in krivična načela, kakor jih zastopa Amerika.

Govor predsednika turške vlade

Poudarek prijateljstva z Italijo in z Nemčijo — Turčija budno spremlja vojno v Rusiji

Ankara, 5. jul. s. Predsednik turške vlade Refik Saidam je včeraj imel v zbornici govor o zunanji politiki. Omenil je zadnje dogodke na Balkanu in dejal, da si v nemško-ruski vojni stojija nasproti obe največji vojski sveta. Modra turška politika smer je prinesla lepe uspehe.

Turška vlada je v nemško-ruskem sporu uradno razglasila svojo nevtralnost, ko je obnovila prijateljstvo z Nemčijo. Pomen nove pogodbe z njo je bil že poudarjen. Hitler je v zadnjem govoru izrekel besede, ki so ostale vsem Turkom globoko v srcu. Turčija čuti globoko prijateljstvo do Nemčije. Upati je treba, da ne bo tega prijateljstva, zdaj razjasnjene in obnovljene, skalil noben nesporazum.

Nemčija ne bo preživljala sovjetskega civilnega prebivalstva

Berlin, 5. jul. s. Z ozirom na Stalinov govor in zlasti z ozirom na njegovo zapoved, naj civilno prebivalstvo ob nemškem prodiranju uničuje vse, tudi živež, so na nemškem pristojnem mestu včeraj dali nekaj razločnih izjav, med drugim naslednje:

Sovjetsko civilno prebivalstvo lahko posluša Stalinove zapovedi, toda naj potem ne upa, da bo Nemčija skrbela za njegovo prehrano.

Milliarde komarjev

Berlin, 5. julija. s. Nemški oklepni oddelki, ki prodirajo v močvirja okoli Pripeta, so se morali boriti tudi proti nekemu drugemu, nepričakovnemu, nedosegljivemu, okrutnemu in neusmiljenemu sovražniku: proti komarjem. Poročevalec nemške propagandne kompanije piše, da so se milijarde komarjev, ki gnezdiijo po tej pokrajini, izkazale skoraj za nevarnejše, kakor pa odpor, ki ga nudijo Sovjeti ter dosti bolj vznemirljive, kakor suha vročina, prah, žejna in neuporabljive ceste. Proti komarjem ni nobene obrambe. Komarji v pripetkih močvirjih so muka, katere si tisti, ki jih ni poskusil, sploh ne more misliti. Po številnih poletnih nevihtah postajajo komarji še hušji in napadajo na nepopisljiv način. Ko je naš vrhovno poveljstvo preskusilo in spet zavrglo vse močgoče zvižaje in načine za boj proti komarjem, je bilo prisiljeno preseliti se in prestaviti svoj sedež drugam.

Širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Poskus angleškega napada pri Tobruku razbit

Uradno vojno poročilo št. 194. pravi: Glavni stan Italijanskih vojnih sil objavlja: Severna Afrika: Ogenj našega topništva je odbil napad angleških tankov pri Tobruku. Naši letalski oddelki so bombardirali naprej trdnjavo v Tobruku in so bombardirali tudi važno železniško križišče na vzhodu od Marsa Matruha.

Sovražnik je izvedel nekaj poletov na Tri-

polis in na nekaj krajev v okolici Bengazija. Nekaj škode je bilo in nekaj žrtev.

Vzhodna Afrika: Neka naša kolona se je srdito bojevala južno od Gore (Galla in Sidamo). Pri tem je prizadejala hude izgube nasprotnikom. Angleška letala so izvedla polet na Gondar in so bombe zadela bolnišnico. Naše protiletalsko topništvo je v plamenih sestrelilo eno sovražno letalo.

Madžarska in finska uradna vojna poročila:

Iudi madžarska in finska vojska napredujejo po določenem načrtu

Finci so zasedli Aalandske otoke

Budimpešta, 5. julija. s. Madžarsko vrhovno poveljstvo sporoča:

Naše čete, ki zasledujejo umikajočega se nasprotnika, so prišle iz ozkih karpatskih dolin ter nadaljujejo napredovanje na ravan v Galiciji. Naši bombniki so 3. julija večkrat uspešno napadli nasprotnikove umikajoče se oddelke ter bombardirali razne važne vojaške cilje.

Helsinki, 5. julija. s. Prvo finsko vojno poročilo pravi:

Zaradi ponavljanih sovjetskih napadov na finska civilna središča so se vojne operacije dozdaj razvijale takole:

Na kopnem bojišču je povsod prišlo do majhnih spopadov in do ogledniškega delovanja. Vsi sovražnikovi poskusi za vdor na finsko državno

ozemlje, so povsod spodleteli. Na nekaterih točkah so naše čete zasedle važne cilje onstran meje. Ko so nemške in finske čete prekoračile vzhodno mejo, se je napredovanje na severnem predelu izvedlo po določenih načrtih.

Na ozemlju okrog Hangöja se nadaljuje topniško streljanje z obeh strani. Na pomorskem bojišču so bile položene mine, zdaj pa se tam udeležujejo majhne ogledniške enote. Da bi bila zagotovljena obramba Aalandskih otokov, so bili ti zasedeni. Ob naših minskih zaporah je bila uničena ena sovjetska podmornica.

Naše letalske sile varujejo železniški in letalski promet v državi ter s svojim bombardiranjem še naprej motijo sovražnikove prometne zveze. Naši lovci so do danes zbili 48 sovjetskih letal.

Običajni Rooseveltov odreševalni govor na praznik ameriške neodvisnosti

Rim, 5. julija. s. Kakor je bilo treba pričakovati, je Roosevelt izkoristil včerajšnji ameriški narodni praznik neodvisnosti, da je lahko imel spet svoj navadni mesijanski govor zoper totalitarne države. Trdil je, da bi Združene države po zmagi Osi ne mogle živeti, kakor žive zdaj, ker bi bile nekake zelenice v puščavi. Položaj Amerike v letu 1941 je podoben položaju v letu 1876. Tedaj so se Združene države borile za neodvisnost severnoameriške domovine, danes pa se po Rooseveltovem morajo boriti za svobodo tiste velike domovine, ki se ji pravi svet. Zaradi takega pojmovanja so si Združene države naložile velikansko nalogo za obrambo zahodne poloble in svobode morja. Če hočejo Združene države ta cilj doseči, potrebujejo ne le narodne sile, temveč tudi naglih sredstev in vojne uspešnosti. Treba je preprečiti sabotažna dejanja v narodnem pogledu, ta so nevarnejša kakor pa če spuščajo v

zrak orožarne. Roosevelt je zaključil svoj hujskaški govor z izjavo, da je zdaj na svetu zašlo v nevarnost tisto veliko načelo, za katero so se borili severnoameriški rodovi v vojni za neodvisnost. To je načelo, da mora vladna oblast izhajati iz privoljenja vladanih. Dobesedno je Roosevelt dejal: »Pojem človeške svobode se je v svetu izgubil in zaradi različnih oblik nasilja so temeljna načela iz leta 1876 popolnoma uničena zunaj, ogrožena pa v Ameriki sami.

Aretacije sovjetskih agentov na Slovaškem

Bratislava, 5. jul. s. Prijetih in zaprtih je bilo 695 boljševiških agentov, ki so obtoženi, da so povzročali nemire ter poškodovali javne in industrijske naprave, plačevali pa jih je sovjetsko poslanstvo v Bratislavi.

Ricevimenti presso il Duce

Il Duce ha ricevuto il generale Enzo Garibaldi il quale gli ha riferito sullo stato dei lavori del monumento Gianicolense che raccoglierà i resti dei caduti per Roma dal 1849 al 1870. Il Duce ha disposto che il monumento sia improrogabilmente inaugurato il 3 Novembre prossimo, anniversario della battaglia di Mentana.

Sprejemi pri Duceju

Rim, 5. jul. s. Duce je sprejel generala Enzija Garibaldija, ki mu je poročal o stanju del za spomenik na Janikulu, kjer bodo zbrani zemeljski ostanki tistih, ki so padli v boju za Rim od 1849 do 1870. Duce je zapovedal, da mora spomenik neodložljivo biti odkrit 3. novembra ob obletnici bitke pri Montani.

L'Eccellenza Grazioli alla Fiera campionaria e nel stabilimento bagni

L'Alto Commissario si è recato a visitare la zona della Fiera Campionaria per rendersi conto dello stato attuale dei lavori. Erano ad attenderlo il Podestà, il Presidente dell'Ente, il direttore e i membri del Consiglio.

L'Eccellenza Grazioli ha visitato i lavori in corso, soffermandosi nei Capannoni e interessandosi dell'assessamento generale. Negli uffici della direzione gli sono stati sottoposti i piani generali e particolari che egli ha esaminato. L'Alto Commissario ha stabilito di bandire un concorso fra gli artisti locali per il cartellone della Fiera, e ha dato le direttive per il bando dello stesso al quale ha assicurato i premi.

Dalla Fiera l'Alto Commissario si è recato a visitare la piscina e gli impianti dei bagni.

Eksc. Visoki Komisar pri ogledu veleseljma in kopališča Ilirije

Ljubljana, 5. julija.

Visoki Komisar je obiskal naprave na veleselju, da bi videl, kako stoji dela. Pozdravili so ga župan, predsednik veleseljske družbe, ravnatelj in odborniki.

Eksc. Grazioli je obiskal paviljone ter se zanimal za splošno ureditev. V ravnateljski pisarni so mu predložili splošne in podrobne načrte, ki jih je pregledal. Visoki Komisar je odločil, naj se za veleseljski lepak razpiše natečaj med domačimi umetniki. Dal je navodila za razpis in zagotovil nagrade.

S sejmja je Visoki Komisar odšel na kopališče Ilirijo, kjer si je ogledal plavalnico in druge naprave.

Vesti 5. julija

Romunski vojni dopisniki opisujejo junaška dejanja dveh romunskih letalcev, ki sta sama v veliki nevarnosti poglata v zrak važen most v Moldaviji in bombardirala 600 tonsko rusko trgovsko ladjo, ki se je takoj potopila.

Tokijski list »Asahi« se ukvarja z vprašanjem preskrbovanja pokrajine Chung-King skozi Birmanijo. List vzpodbuja Japonce, naj preprečijo razne dobave, ki prihajajo iz USA naravnost v roke japonskim neprijateljem.

Vodja Nemčije je sprejel v glavnem stanu podpolkovnika Möldersa, ki poveljuje oddelku letalskih lovcev. Podpolkovnika je odlikoval z redom viteškega križa reda železnega križa s hrastovo vejico in prekrizanimi meči, najvišjim nemškim odlikovanjem.

Predstavniki japonske vlade je zastopnikom časopisa izjavil, da ne more niti potrditi, niti zanikati, da bi se morali dve japonski ladji, ki sta bili iz Manile na Filipinih namenjeni v USA, nemudoma vrniti v katero izmed japonskih pristanišč.

Ameriški časnikarja Pearson in Allen pravita v listu »New York Daily Mirror«, da so se vedno tajnost vsi podatki, ki jih je prinesel Roosevelt James, ki se je pred kratkim vrnil z Bliznjega Vzhoda. — Izjave, ki jih je dal James mornariškemu ministru, so zelo črnogledne glede na slabo organizacijo in moralno angleške vojske.

DNB poroča v svojem komentarju k uradnem poročilu tudi tole: Nemško napredovanje je doseglo na mnogih krajih staro fronto iz let 1918. S severa do juga hite zavezniške čete proti končnim ciljem.

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljala od sobote do 20. ponedeljka do 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Logar Ivan, Ulica 29. oktobra št. 7-1, telefon št. 41-52.

Seja ljubljanskega mestnega sveta

Manifestacije Vladoju in Duceju ob navzočnosti Eksc. Vis. Komisarja

Včeraj ob 6 popoldne je bila v lepo okrašeni dvorani mestnega poglavarstva seja mestnega sveta. To je bila prva seja od 5. marca, ko je mestni svet razpravljati in sprejel mestni proračun.

Slovesnemu zasedanju, pri katerem je bilo navzoče tudi občinstvo, je prisostvoval tudi Visoki Komisar, katerega je pozdravil župan z govorom, s katerim so bili še enkrat potrjena čustva vdanosti, ki jih slovensko prebivalstvo goji do Kralja in Duceja. — V spremstvu Eksc. Visokega Komisarja so bili še major Kr. Karabinjerjev g. Cavalero, osebni tajnik g. Rufini in comm. g. Tigoli.

Županov pozdrav

Vaša Ekscelencija!

V izredno čast mi je, da morem Vašo Ekscelencijo tudi s tega mesta pozdraviti z vso prisrčnostjo v imenu mestnega sveta ljubljanskega, ker ste nas blagovodili počastiti pri prvi redni seji, odkar je Ljubljana s pokrajino v okviru Kraljevine Italije.

In v tem slovesnem trenutku se nam pogled sam obrača na 11. april, ko so Italijanske oborožene sile vkorakale v Ljubljano, zakaj z njimi niso prišle v naše mesto vojne grozote, temveč red in mir. Zato tudi v tej častitljivi dvorani v imenu predstavništva našega mesta izročam Italijanski vojski za vse dokaze njenih viteških vrtilin najtoplejšo hvala mestu Ljubljane.

Za vojaškimi oblastmi je pa Vaša Ekscelencija prevzela v svoje večje roke civilno upravo. Prve besede, ko sem Vam izročal v varstvo našo belo Ljubljano, so bile: »Kako je s prehrano prebivalstva?« Te besede so nam bile jamstvo za prav očetovsko skrb Vaše Ekscelence za naše prebivalstvo in razveseljevali dokaz, da je Kraljevina Italija poslala v Ljubljano vrednega predstavnika visoke srčne kulture italijanskega naroda.

Pod Vašim vodstvom je Ljubljana zopet takoj zaživela: odprle so se zopet vse šole in začele poslovati vse dobrotelne in gospodarske ustanove.

Po Vašem prizadevanju je Duce naklonil naši pokrajini kredit 150.000.000 Lir za javna dela in s tem preprečil grozečo brezposelnost ter delavskim slojem priskrbel primeren zaslužek. Za manj premožne sloje bo zidanih 150 delavskih hiš in po prizadevanju Vaše Ekscelence se nam obeta uresničenje naših starih želja, da se ljubljanski grad spremeni v Akropolo vse Ljubljanske pokrajine. Z živiliškimi kartami ste uvedli red v prehrani ljubljanskega prebivalstva in omogočili res pravično razdelitev živil. Naše kulturne ustanove so bile deležne najvišjega priznanja z Ducejevim darilom 600.000 Lir. Ljubljanski velesejem ste z visoko podporo zopet dvignili, da bo začelo zopet cveteti gospodarsko stanje naše pokrajine.

Dobrohotnost Vaše Ekscelence je pa dosegla največji uspeh dne 3. maja z razglasitvijo Kraljevega ukaza o ustanovitvi Ljubljanske pokrajine in njenega statuta, ki slovenskemu narodu zagotavlja vse njegove etnične značilnosti in zdrav napredek.

Dne 5. majnika pa ste, Ekscelencija, izkazali slovenskim županom posebno zaupanje, da ste nje ter mestne in občinske svete povabili k nadaljnjemu sodelovanju pri upravi naše pokrajine ter tako tudi naši občini ohranili samoupravo. Dali ste mestnemu svetu ljubljanskemu tudi možnost, da smo stopili v stik z zastopstvom mesta Trsta ter obnovili stotine kulturne in gospodarske zveze s tem za nas tako važnim izhodiščem na Jadran. Znali ste tudi zainteresirati za Ljubljano in njene probleme najplivnejše osebnosti visoke fašistične vlade, kar nam najbolj potrjuje visoki obiski gospodov ministrov in drugih dostojanstvenikov v zadnjem času.

S katerega koli vidika motrimo dosedanje delovanje Vaše Ekscelence, vidimo, da je bilo za naše mesto v vsakem pogledu uspešno in blagodejno, tako da se moramo smatrati srečne, da je Duce v teh težkih časih postavil na to mesto dostojanstvenika, ki kaže toliko dobrohotnega razumevanja in skrbne ljubeznivosti za potrebe našega prebivalstva.

Za vse te dokaze resnih prizadevanj za napredek Ljubljane in njene pokrajine ter za blaginjo njenega prebivalstva, zlasti pa za izredno zaupanje in častno vabilo, naj mestni svet ostane pri svojem delu, mi narekujejo soglasna čustva mestnega sveta ljubljanskega, da v tej dvorani izrazim v imenu ljubljanskega prebivalstva prisrčno zahvalo Vaši Ekscelenci s ponovno obljubo, da si bo predstavništvo mesta Ljubljane z vsemi svojimi močmi prizadevalo izkazati se vrednega tega zaupanja s popolno lojalnostjo ter z vestnim in požrtvovalnim

delom za blaginjo prebivalstva v smislu zakonov, ukazov in navodil.

Z navdušenim odobravanjem in ploskanjem so občinski svetniki sprejeli županove besede. Eksc. Visoki Komisar je nato spregovoril. Pomembne misli govora Visokega Komisarja je sproti prevajal njegov tajnik g. Rufini.

Pomembne besede

Eksc. Visokega Komisarja

Eksc. Visoki Komisar se je najprej zahvalil za povabilo in za pozdrav ob tem svojem drugem obisku na ljubljanski mestni občini. Današnji obisk je značilen zlasti zato, ker naj občinski svet tolmači mešanom, katere zastopa, besede Visokega Komisarja, hkrati pa pomeni posebno zaupanje do g. župana. Visoki Komisar je nato pripomnil, da vlada danes tu red in mir. Ni to samo zasluga vojaških oblast, temveč tudi inteligentnih in dobrohotnih prebivalcev, zlasti pa zasluga osebnosti, ki so stopile v stik z italijanskimi oblastmi. Vse te osebe in predvsem g. župan imajo pravico, da jim je ljubljansko prebivalstvo hvaležno za to sodelovanje, ki je Ljubljano samemu v korist. Visoki Komisar je nato omenil, da se je župan v svojem nagovoru spomnil vseh dobrot, ki jih je oblast izkazala od prevzema mesta in te pokrajine. Dal je zagotovilo, da se bodo navodila in naredbi Duceja, ki ga tu zastopa, izpolnile stoddostno. Ta zagotovila bodo stoddost-

Poročila posameznih odborov

Predsedstvo poročilo je podal župan dr. Adlešič. V svojem daljšem govoru je med drugim dejal: Doba od zadnje proračunske seje je sicer kratka, toda tedni so bili zelo razgibani, pestri in bogati najraznovrstnejših dogodkov. Naša domovina z glavnim mestom Ljubljano je doživela pretrese in spremembe, mimo nas je šlo dosti raburliivega, a tudi dosti pomirljivega, tako da se lahko spet mirno posvetimo rednemu delu za napredek mesta in koristi prebivalstva. V nadaljevanju svojega govora se je spomnil predvsem umrlih zaslužnih ljubljancev.

Sledilo je poročilo finančnega odbora, ki ga je podal prof. Dermastija. Vsi računski zaključki so bili soglasno sprejeti. Pri proračunu Mestne hranilnice bi omenili, da je hranilnica prav dobro delovala, saj je v letošnjem letu izkazala kar 8.347.393 din dobička. Vsota rezervnega sklada se je s tem povečala na 29 milijonov. Enako je zaključila z dobičkom letošnje poslovanje tudi mestna plinarna, in sicer z 61.000 din dobička, kar je hvale vredno, saj je bila mestna plinarna doslej vsako leto deficitna. Trnovska cerkev je potrebna večjega popravila, ki bo stalo 175.584 din. Ta denar bodo porabili v dveh obdobjih. Za pokritje te vsote se bodo od župljanov pobirale 7,6% doliade. Izveti pa bodo nekatoliki. Brezobrestno potresno posojilo se črta iz seznama dolgov.

Potem so bile na vrsti razne prošnje za zamenjavo zemlje med občani in mestno občino. Vse te prošnje so bile ugodno rešene in od mestnega sveta potrjene. Iz sredstev za zimsko pomoč je bila razširjena cesta pod Rožnikom. Tam bo občina postavila ograjo, ki bo veljala 50.000 din. Polovico teh stroškov bo nosila lastnica sosednjega zemljišča. Zatemnitev vseh oken pri mestnih uradih je veljala občini 23.900 din. Ti stroški naj se krijejo iz proračunske rezerve, kar je bilo sprejeto. 70.000 dinarjev je bilo odobrenih tudi za popravilo stranišča na Mestni ženski realni gimnaziji. Ta vsota naj se krije iz dosedanjih prihrankov. Vprašanje zemljišča, na katerem naj bi uredil mestni konjač grobišče za mrhovino, doslej še ni rešeno. Mesto je konjaču odobrilo kredit za bodoče leto v znesku 4000 din. Mestni svet je tudi odobril vsoto 2.500 din naknadnega kredita za prehrano pritvorjenec v odgojskih zaporihi, ki so v vojašnici pri Sv. Petru. Za vzdrževanje mestnega vodovoda in za razširitev vodovodnega omrežja se lahko uporabi ves dobiček mestnega vodovoda. Soglasno je bil sprejet predlog, da se kupi poseben avtomobil za prevažanje mrhovine. V ta namen je bil odobren kredit 50.000 din. Za nabavo uličnih tablic je bil odobren kredit 52.000 din, 11.000 din je

no držala, seveda pod pogoji, če bo v enaki meri tudi s strani ljudstva izkazana lojalnost in sodelovanje. Pripomnil je, da se ne sme ta lojalnost in dobrohotnost oblasti tolmačiti kot slabost. Ljudje, ki s tem računajo, se bodo lahko prepričali o nasprotnem. Visoki Komisar je nato povabil k sodelovanju ne samo oblasti in uradništvo, ampak prav vse prebivalstvo.

Eksc. Visoki Komisar se je nato spomnil potovanja, ki ga je napravil pred nedavnim po Dolenjskem, kjer je stopil v stik z dobrim kmetijskim prebivalstvom Ljubljanske pokrajine, katero si ne želi drugega kot delo in mir. Izrazil je prepričanje, da so te želje po delu in miru želje večine vsega prebivalstva. Ponovno je dal zagotovilo, da bo vse njegovo delo namenjeno dobrobiti prebivalstva in zbolšanju gospodarskih razmer Ljubljanske pokrajine. Mnogo nalog in vprašanj, ki so težka in znana, še čaka. Vsa bodo čimprej rešena, v kolikor bo prebivalstvo absolutno sodelovalo. Tudi najtežji problemi se dajo rešiti, če je le dobra volja za to. Nazadnje se je Eksc. Visoki Komisar zahvalil g. županu in ga prosil, naj vzame na znanje njegova osebna voščila v prid ljubljanskemu prebivalstvu. Hkrati naj velja njegov pozdrav vsem občanom in vsemu prebivalstvu, ki mu je od srca naklonjen. Naj bo bodočnost mirna in naj prebivalstvo uživa v svojem delu zadovoljstvo in letih, ki pridejo.

Z navdušenim odobravanjem je sprejel občinski svet lepe želje Visokega Komisarja. Eksc. Visoki Komisar je nato sporočil, da poklanja mestni občini za zaposlitev brezposelnih 200 tisoč lir. To novico je občinski svet ves vzradošen sprejel. Z rimskim pozdravom so pozdravili vsi visokega gosta, ki je nato s spremstvom zapustil sejno dvorano.

bilo odobrenih za napeljavo elektrike v mestno hišo na Karlovski cesti št. 9. Doslej ta hiša ni imela elektrike, čeprav je skoraj v središču mesta in majno vse sosedne hiše električno luč. Odobren je bil tudi kredit 33.000 din za popravilo strehe na dvoriščnem poslopju Krekov trg št. 10. Mestni svet je odobril nadaljnjih 50 din doklad k že sprejeti vsoti za tri gojenke Mestne gimnazije, kakor je to v pogodbi določeno. Popravila grajskega poslopja bodo stala pol milijona din. Tu pa je vstela še sama predelava. Adaptacija vsega gradu pa bo stala precej več.

Mnogo je bilo kasneje predloženih ugovorov proti predpisu prirastkarine. Nekateri ugovori so bili sprejeti, po večini pa so bili odbiti. Sledilo je precej prošnje za odpis dolgov davčnih zaostankov občinskih doklad k drž. neposrednim davkom, odpis na zaostalo vodarino, najemnine, trošarinske kazni in takse.

Odpisani so bili nekateri neizterljivi dolgovi za prevoze z reševalnim avtomobilom. 26.000 din je neizterljiv. Obenem je bilo sklenjeno, da se likvidira revija »Kronika«.

Sledilo je poročilo gradbenega odbora, ki ga je podal prof. dr. Stele. Pri tem poročilu je šlo predvsem za parcelacijo. Povečini so bile prošnje ugodno rešene. Gradbeni odbor pa je prepovedal vsako zazidavo zemljišča, ki leži med Hajdrihovo in Gunduličevovo ulico, Lepim potom in Vrstoškovo ulico. To zemljišče je namreč namenjeno za bodoči botanični vrt in naravoslovni inštitut ljubljanske univerze.

Poročilo tehničnega odbora je podal inž. Hrovat. Kakor je tehnični odbor sklenil, bo mestna občina za stalno zaprta cesta, ki vodi od Cernotove do Drenikove ulice. To cesto bodo zaprli predvsem iz zdravstvenih ozirav.

Poročilo trošarinskega odbora je podal prof. Dermastija. Tu so bili na vrsti zlasti ugovori proti plačilnim nalogom. Po večini so bile pritožbe odbite, nekaj ugovorov pa so sprejeli.

Iz poročila personalno-pravnega odbora, ki ga je podal g. Novak, pa vidimo, da so kot občinski možje odstopili naslednji gospodje: Bahovec, Salehar, Babnik, Borštnar, Slapsak, Malgaj in Jerinc. Dalje so bili sprejeti številni prosilci v mestno občinstvo. V prehranjevalni odbor je bila od potrošnikov sprejeta ga, Marica Kobe. Mestnemu svetu je bil predložen pravilnik o zaščitni šoli, ki je bil soglasno sprejet. S to točko je bil dnevi red javne občinske seje izčrpan. Sledila je tajna seja sveta, na kateri so obravnavali osebne zadeve in dopuste mestnih uslužbencev, napredovanja, vstetje let mestnim uslužbencem, prenehanje službe mestnih delavcev, rodbinskih doklad, pokojnin, odpravnin, posmrtnin, uradnih ur, pritožb proti ocenam in drugo. Seja je bila nato zaključena.

Potniški vlaki se v Rosalnicah ne bodo več ustavljali

Pričenši od sobote dne 5. julija 1941 nimajo več potniški vlaki postankov v postajališču Rosalnice med postajama Metlika in Bujnjarci iz carinskih in obmejno policijskih razlogov.

Potniki, ki potujejo v Rosalnice odnosno iz Rosalnic se zato opozarjajo, da izstopajo odnosno vstopajo v Metliki. — Železniško ravnateljstvo.

Koledar

Dnes, sobota, 5. julija: Ciril in Metod
Nedelja, 6. julija: 5. pb. Izajja.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarnice: dr. Kmet, Tyrševa c. 43; mr. Trnkoc ded., Mestni trg 4; mr. Usta, Selenburgova ul. 7.

Drugi koncert v okviru koncertov italijanskih umetnikov pod pokroviteljstvom Visokega komisarijata bo v ponedeljek, dne 7. t. m. ob pol 9 v Filharmoniji. Nastopili bodo umetniki: Ruata Sassoli (harfa), Tassinari (flavta) in Sabatini (viola d'amore). Spored obsega dela klasične in sodobne literature. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Maticice.

Poziv staršem za prijavo otrok v potniško kolonijo. Pododbor Rdečega križa za mesto Ljubljano pripravlja potniško kolonijo za otroke socialno šibkih staršev iz Ljubljane. V kolonijo, ki bo na Rakitni, bo sprejetih brezplačno 30 dečkov in 30 deklic v starosti od 7. do 13. leta. Prva skupina bo predvidoma letovala od 21.7 do 11.8, druga od 11.8 do 1.9. Prošnje za sprejem naj vložijo starši do vključno 9. t. m. na pododbor Rdečega križa v Ljubljani, Gosposvetska cesta 2. Priložiti je treba imovinski list osebe, ki vzdržuje otroka (oče, mati, sorodnik itd.), ki mora biti potrjen od občine in davčne uprave in ne sme biti starejši od enega leta.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20

Sobota, 5. julija: »Okence.« Premiera. Izven. Znižane cene. Igra skupina mariborskih slovenskih igralcev.

Nedelja, 6. julija: »Okence.« Izven. Znižane cene. Igra skupina mariborskih slovenskih igralcev. Ponedeljek, 7. julija: »Via mala.« Izven. Znižane cene. Igra skupina mariborskih slovenskih igralcev.

OPERA

Začetek ob 20

Sobota, 5. julija: »Ero z onega sveta.« Red Premierski.

Nedelja, 6. julija: »Seviljski brivci.« Red B. Gostovanje Anotola Manoševskega in koloraturke Sihanove.

Ponedeljek, 7. julija: Zaprtlo.
Torek, 8. julija: Zaprtlo. (Generalka.)

Darujte za starološki »Dom slepih«

ševad za odrasle slepe!

Čekovni račun št. 14.672 - »Dom slepih«, Ljubljana

Razpis lahkoatletskih tekem SK Planine

Sportni klub Planina priredi 13. julija na Stadionu v Ljubljani s pričetkom ob 9 popoldne lahkoatletski meeting za seniore. Pravico nastopa imajo vsi verificirani atleti, člani klubov SLAZ. Prijave naj se oddajo do petka 11. julija na naslov: Mevlja Franc, OUZD, Miklošičeva cesta 20. Kasnejše prijave se ne bodo upoštevale!

Vrstni red disciplin:

- 9.00 — 400 m in met diska;
- 9.10 — 100 m predtek;
- 9.20 — 800 m;
- 9.30 — tek na 1000 m za začetnike in t. skok;
- 9.40 — 100 m finale in met kopja;
- 9.45 — 5000 m in skok ob palici;
- 10.05 — švedska štafeta.
- 10.15 — 60 m predtek in met krogle;
- 10.30 — skok v višino;
- 10.45 — 60 m finale in met kopja;
- 11.00 — skok v daljavo in met diska;
- 11.15 — 4 × 60 m štafeta.

Vhod na Stadion bo za tekmovalke s Tyrševe ceste.

Charlie Chan v San Franciscu

»Kako neki ne? On vodi svoje podrejene z železno roko. Strog je, pa pravičen. Zanj je disciplina glavna stvar, mi skavti smo pa enakega mišljenja. Moj sorodnik nam je našel več zgledov polkovnikove odločnosti. Nekoč se mu je karavana uprla. Tedaj je polkovnik pograbil samokres in sam se je postavil proti vsem. Ljudje so se prestrašili in nadaljevali pot.«

»Verjetno so vedeli, da Beatem ne bo pomišljal ali naj strelja.«

»O, videli so to, ko je ubil nekega človeka. Li-Gung mi je povedal in tega ne bom nikdar pozabil.«

Deček je začel pripovedovati. Nekoč je v pušči polkovnik prepovedal svojim ljudem nekatere stvari. En kamelar je prekršil ta ukaz in že hip nato je ležal negiben na tleh, ker mu je strel prebil srce.

»To me ne čudi,« je rekel Chan.

»Toda niti v eni svojih knjig ne omenja tega dogodka.«

Pripela sta do hiše, v kateri je stal noval Willy Li.

»Lepa vam hvala za vso ljubeznivost,« je spregovoril deček.

Chan mu je odgovoril prijateljsko: »Vaša družba mi je bila zelo prijetna. Upam, da se bova še kdaj srečala.«

»To bi me silno veselilo. Lahko noč! Ne da bi kaj preveč hitel, se je Chan vrnil v nebotičnik. Razmišljati je začel o polkovniku Beatemu, o tem neizprosnem človeku, ki je brez oklevanja ubil tiste, ki so se mu drznili upirati. O tem se je pač dalo mnogo razmišljati.

Naslednje jutro v nedeljo je Kirk po telefonu poklical gospodično Morrow in ji predlagal, da bi šla skupaj na izlet in bi skupaj kosila v kakšni oddaljeni krmi, da »bi ji iz glave počistil vso pajčevino.«

NUJNI POŠTNI

PAKETI URGENTI

Dospejo na naslov ob istem času kakor ekspresna pisma, oddana na pošti istega dne in ob isti uri. Sprejemajo jih v vseh krajih in za vse kraje Kraljevine Italije in kolonij. Potujejo z direktnimi in pospešenimi brzovlaki. Na dom so dostavljeni najhitreje, takoj ko dospejo na namenjeno postajo

FABBRICA
SPECIALIZZATA
MASCHERE
E OCCHIALI
DI PROTEZIONE

SPECIALIZZATA
TOVARNA PLIN-
SKIH MASK IN
VARSTVENIH
NAOČNIKOV

R. SPASCIANI - Via Stendhal 45 - MILANO

Catalogo gratis a richiesta! Cenik na zahtevo brezplačno!

»Hvala vam za poklon,« je odgovorila. »Mislite torej, da se že pajki sprehajajo po moji glavi.«

»Napačno ste me razumeli,« se je branil Kirk. »Želim, da bi bili zdravi in sveži in da bi potem torta čim lepše izpadla.«

Daleč stran od mestnega vrveža in ropota sta drvela z avtomobilom po cestah in se od časa do časa ustavila za odmor. Tako sta preživela dan. Zvečer pa je Kirk dejal gospodični Morrow, ko ji je pomagal pred njenim stanovanjem stopiti iz avtomobila, sledeče:

»Jutri je ponedeljek. Za ta dan nam je Chan obljubil svoje presenečenje.«

»Kaj neki pripravlja?«

»Nimam pojma. Kolikor dlje sem skupaj s tem človekom, tem manj ga razumem. Upajmo, da gre za res senzacionalno odkritje.«

»Ki bo razsvetlilo ves položaj,« je pristavila. »Čutim silno potrebo po svetlobi.«

Tedaj mu je ponudila roko:

»Danes ste bili nenavadno ljubeznivi.«

»Dajte mi spet priložnost,« še več priložnosti in vsakokrat bom za stopnjo ljubeznivejši.«

»Ali je to šala?«

»Ne. Pač na obljuba, ki mislim, da je ne boste zametavali.«

»Lahko noč!«

Izgnila je za vrati svoje hiše.

V ponedeljek zjutraj je bil Chan videti spočit in dobro razpoložen. Ko je poiskal Glorio Garland po telefonu, se je ves blažen oddahnil, ko je zaslišal glas igralke. Pristala je, da bo ob desetih v Kirkovi vili.

Nato je Chan poiskal gđ. Morrow in jo pozval, naj istočasno pride skupaj z nadzornikom Flaneryjem.

Potem se je obrnil h Kirku:

»Oprostite mi, da vas bom nekaj zaprosil: Rad bi, da bi vi poslali Parodyja v mesto po kakšnem opravku, da bo del časa ostal zunaj. Nujno potrebno je, da ga v hiši ne bo.«

Dalje.

Antié – izbrana četa italijanske kolonijalne vojske

Obstoji iz prostovoljcev-domačinov, krepkih, skrbno izbranih in brezpogojno vdanih moš

Prvič sem jih videl na straži pred palačo generalnega guvernerja; na glavah so imeli snežnobela pokrivala, a čez rame krasen rdeč zavese. Prav sem jih pa spoznal šele takrat, ko so na svojih iskrih arabskih konjih izvajali svoje jahalne umetnosti.

Ta četa sestoji iz prostovoljcev-domačinov, krepkih, skrbno izbranih in brezpogojno vdanih moš. V armadi morajo ostati najmanj dve leti: njihova vzgoja traja šest mesecev in v posebni šoli dobijo poleg tega še dobro splošno izobrazbo. Predvsem so odlični strelci; kot skromni, odlično disciplinirani, na podnebje navajeni in v dežel izrasli vojaki, ki morejo prenesti tudi najhujše napore.

Njihov vihrav in blazno smel duh za jezdarjenje se najlepše izraža v hrupnih arabskih »fantazijah«; ti prazniki so za Arabce največja zemeljska sreča. Tu pride do izraza njihova prava, strastna narava, njihovo veselje do konja in pištole. V divjem diru lete med glasnim vpitjem s svojimi konji po ravnini, zdaj posamič, zdaj v parih in skupinah, vihte visoko v zrak svoje puške in neprestano streljajo. Zdi se, kot da so priraščeni na konjska trupla, v polnem diru izvedejo stojo na glavi in skoraj v istem trenutku kot na povelje obstanejo, poskačejo na tla, se spet zavijejo na sedla in izginejo na obzorju.

Lvov – vrata, ki drže na slovanski vzhod

Kot vsa poljska mesta ima tudi »Levje mesto« zelo bojovito preteklost

Posebni dopisnik italijanske časnikarske agencije z vzhodnega bojišča je prve dni julija poslal zanimivo poročilo o Lvovu, glavnem mestu Galicije, ki so ga vprav tedaj zasedle nemške čete. Piše nekako takole:

»Prispeli smo v Lvov za prvimi nemškimi motoriziranimi oddelki, ki so bili mesto zavzeli. Prišli so v mesto, pa spet odšli dalje proti vzhodu. Videli smo mesto že meseca septembra 1939, preden je bilo prepuščeno Rusom, in po pravici rečeno, ni se dosti spremenilo od tedaj.

»Levje mesto«

Kakor vsa poljska mesta, ima tudi Lvov, »levje mesto«, svojo izredno bojovito preteklost. Predstavlja zadnje oporišče utrd, ki so jih pred nekaj stoletji zgradili v Podolju. Odkar je v XIV. stoletju Kazimir Veliki združil to pokrajino z ostalo Poljsko, so se neprestano ponavljali proti Lvovu neizprosni vdori vojsk vseh plemen in od vseh vetrov: Madžari, Kozaki, Tataři, Turki, Švedi in Rusi. Več kot celo stoletje je bilo to glavno mesto Galicije avstrijsko, pozneje pa, ko je bilo združeno s svobodno Poljsko, je leta 1919. še slednjič pokazalo svoje junaško domoljubje, ko so šolski otroci, ki so jih matere same oborožile, krepko vzdrževali pritisk boljševiških čet in tako branili svoje mesto. Danes je bil Lvov še enkrat – drugič v dveh letih – priča velikih krvavih dogodkov.

Vajovi vseh številnih, tako različnih narodov, ki so se v teku stoletij zaganjali v to mesto, se niso poglobili, ne da bi zapustili sledove: Lvov je pravcati

Kalejdoskop različnih omik

K temu je pripomogla še njegova lega. Leži namreč sredi neizmerne in bogate Podolske ravnine, skozi katero so si zarezale svoje struge reke treh različnih rečnih sistemov: na jugu Dnjester, ki teče severno od Romunije ter se izliva v Crno morje na njegovi zahodni strani, dalje na severu Pripet, pritok Dnjeptra, ki prihaja iz Bele Rusije ter namaka sree Ukrajine in se končno izliva od severa v Crno morje, ter slednjič na zahodu reka San, najmočnejša vodna žila na vsem Poljskem. Po dolinah teh rek so prihajali številni narodi in se naselili na Podolski ravnini, mesto Lvov pa je ohranilo svoje spomine in sledove nanje.

»Mir s teboj, moj evangelist Marko!«

Kot vsa pomembnejša poljska mesta ima tudi Lvov svoj »rynek«, svoj živilski trg, slikovito zgodovinsko mestno središče, obdano od starinskih, lepo okrašenih hiš, ki so na pročelju navadno živo pobarvane. Tu tuje občuduje nad velikimi bronastimi vrati leva sv. Marka z napisom: »Pax tibi Marce Evangelista meus, 1600.« (Mir s teboj, moj evangelist Marko.) Spominov na Italijo, tako raztresenih po bivši Poljski, se ne manjka v tem

tisoč različnih civilizacij, v ozračju irealnosti in poezije. Z bližnjega vzhoda je Lvov dobil vso svojo pestrost, domišljijo, sen neizmerne slovanske stepe, negibne, zagone in dišeče. In vse do danes je Lvov vsako leto prirejal po svoji stari tradiciji z vzhoda sloviti »targ vzhodni« (vzhodni semen), pisani shod na višje ležečem delu mesta. Na njem si lahko videl najraznovrstnejše blago napredaj, vse mogoče kupce iz vseh krajev, tudi od daleč iz Ukrajine.

»Praznik pisanih barv«

Tega »praznika pisanih barv«, ki so ga Rusi v svoji ljubezni do folklorne in ljudskih veselice obnovili, letos gotovo ne bo. Mesto je pogreznjeno v molk, ki ga od časa do časa prekine grom topov že na drugi strani mesta. Vojna je že drugič pri-

vihrala do sem kot nov prekipevalč val, ki prinaša nenavaden mir in spokojnost, ko spet odidejo težki nemški bojni vozovi.

Drugič so Nemci zavzeli »levje mesto«, toda tokrat tako, da ga nikdar več ne bodo pustili za sebi Sovjetom. Sprito tega si lahko mislimo, kaj bodo zdaj delali judje, ki so se kazali prej stalno v vseh delih mesta s svojimi šestinastimi bradami in v črnih, potlačeni čepicah. Morda bi hodili še naprej prav tako okrog, če ne bi bili zaprti in ločeni od drugih, kajti ni več časa, da bi prihajali na »rynek« ali kam drugam, kjer se prodaja razno blago, s svojimi starinami. Le svizeu iz parka Kilinskega, najlepšega v bivši Poljski, bo še dovoljeno veselo cviliti, čeprav zdaj ne bo nihče več imel časa in volje, da bi mu prinašal priljubljenih lešnikov.

Reperto militare dei radiotelegrafisti italiani. — Italijanski radio-telegrafski vojaški oddelek

Z dvanajstimi leti okrog sveta

Od Buenos Airesa do Capetowna ga na ladji sploh niso opazili

Dvanajstletnemu dečku Jožetu Barriju iz Buenos Airesa se je zahotelo iti »malo na okrog«, če smemo tako imenovati potovanje okoli sveta. Ker je mesto Buenos Aires važno pristanišče in izhodišče, odkoder drže na vse strani pomorske poti, je imel mali popotnik tem lažjo izbiro. Zavedal se je, da bi ga na kakšni majhni ladji kmalu odkrili kot slepega potnika. Zato se je skril na neko večjo ladjo, ki je vozila med Južno Ameriko in Južno Afriko. Kot otrok sodobnosti je tudi dobro vedel, kako dolgo se bo moral skrivati, ter je zato vzel s seboj tudi primerno zalogo hrane, čokolade, sladkega prepečenca in pomaranč. Ker se je ta hrana pač ujemala z otroško sladkosnednostjo, se je pod ladijskim krovom skriti mali slepi potnik kljub žeji, ki ga je mučila, precej zadovoljno pripeljal z ladjo »Reflection« v južnoafriško pristanišče Capetown.

Posrečilo se mu je neopaženo priti z ladje na kopno, toda v carinarnici se je zazdel le sumljiv, kajti malo čudno je le, da bi tak otrok potoval brez vsakega spremljevalca tako daleč

po svetu. Carinski uradnik ga je izročil tamkajšnji policiji v varstvo. Ravnali so tu z njim kot z malim pustolovcem, ki prav preveč velike kazni še ne zasluži, če bi rad šel malo po svetu. Nanj zato tudi niso preveč pazili. 12letni potepušek pa je to nepazljivost dobro izkoristil in jo je kratkoma popihal. Za njim je izginila vsaka sled. Povsod so stikali za njim, toda prefrigani pustolovček je bil medtem že spet na parniku, tokrat na »Anne Mary«, ki je plul na Japonsko. Na tej ladji pa so ga kaj kmalu odkrili in ker je bil to le tovrstni parnik, je fantek ostal na ladji toliko časa, dokler niso prispeli v Singapur. Kapitan je odredil, da mora deček pomagati v kuhinji. S kuharjem sta bila kaj hitro najboljša prijatelja. Kuhar mu je zato v Singapuru pomagal na kopno, da ga kapitan ne bi izročil policiji.

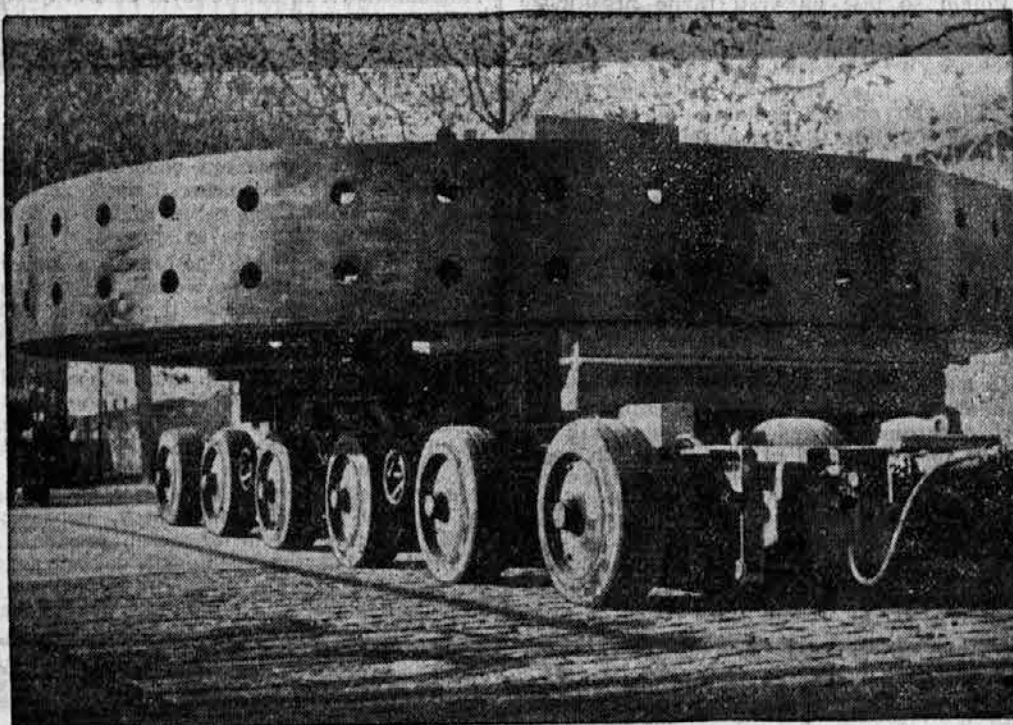
Toda tu v daljnem Singapurju je ostal brez prebite pare. Pa poguma kljub temu še ni izgubil. Brž se je znal na razkošni ladji, ki je bila namenjena v Avstralijo. Ker pa dečko ni imel s seboj nobene hrane in je trpel tudi hudo žejo, se je med vožnjo sam javil kapitanu, ki ga je ves razburjen postavil na kopno v Bataviji na Javi. Tamkajšnja policija si je ubijala glavo, kaj naj stori s tem pobalnim, nazadnje pa se je le odločila, da ga pošlje domov. Tako je mali Jožek nastopil zadnji del svojega potovanja okoli sveta kot pošten, nič več slepi potnik.

Konec tega potovanja pa je bil nekoliko drugačen, kakor si ga je dečko morda predstavljal. Argentinske postave so stroge in mali Jožek je moral za dve leti v poboljševalnico.

Sloviti nemški smučar Rudi Cranz padel na ruski fronti

Nemški poročevalski urad javlja iz Berlina, da je prvi dan bojev na vzhodni fronti padel sloviti nemški smučar, večkratni prvak na mednarodnih tekmah, Rudi Cranz. Rudi Cranz je bil podnarednik nekega polka planinskih lovcev.

Bliizu litvanske prestolnice Kovna so nemške čete dobile v roke važne listine, ki čisto jasno dokazujejo, da so Sovjeti res mislili napasti Nemčijo, poročajo nemški listi. Listine bodo ob svojem času objavljene, kakor je to bilo z znanimi dokumenti, ki so jih Nemci lani dobili v Franciji, letos spomladi pa v Srbiji.

Enorme ruota per la turbina elettrica. — Ogromno kolo za električno turbino.

Maršal Italo Balbo

Italijanski roji nad svetom

Stormi d'Italia sul mondo
Senca bridkosti.

Med drugimi je tudi nekaj italijanskih in inozemskih časnikov. Komaj sem stopil na kopno, ko me je že vprašala neka angleška poročevalka:

»Kam mislite narediti vaš prihodnji polet?«

Smeje se sem ji odgovoril:

»Potrpite, prosim, draga gospa, da končam tega!«

Na otoku Vikingov.

Malo krajev je za človeka z bujno fantazijo tako prijetnih in sugestivnih, kot je Islandija. Je klasična dežela nordijskih pravljic in legend. Povest o kolonizaciji otoka je nad vse zanimiva. Z neizrekljivim užitkom poslušam pripovedovanje krajevnih zgodb, ki so podobne pravljicam. Mesto je ustanovil velik skandinavski raziskovalec Tugolfen. Raziskoval je Severno morje v nadi, da odkrije nove pokrajine. Ko je zapustil domovino, je izjavil, da se bo njegovo potovanje nehale šele, ko se mu posreči odkriti kak nov otok. In na tem otoku se bo nastanil. Res je njegova ladja dospela do Islandije in se ustavila pri Ingolfshordij, ki je danes majhna ribiška vasica. Pozneje je legendaren raziskovalec morja, Erik Rdeči, odplul s tega otoka iskat neznanih dežel. Pododaval je strast velikega Ingolfena. S svojimi Vikingi je brez dvoma dosegel do Grönlandije. Islandska tradicija trdi, da je dosegel tudi do Amerike, da je dosegel

Labrador in Kanado že več stoletij pred Kristofom Kolumbom. Tudi, če ta pripovedovanja niso popolnoma resnična, je dejstvo, da so prebivalci tega otoka bili vedno navdušeni in pogumni pomorščaki. Tudi danes prebivalci živijo na morju in od morja. Losos in polenovka sta edini ribi, ki ju tukaj lovijo, toda teh nalovijo v takšnih količinah, da izkupiček, ki ga v raznih deželah dobijo zanje, zadošča za kritje vseh potreb male islandske države. Je pa to tudi edino bogastvo otoka; poljedelstvo je primitivno in se omejuje le na nekaj bednih pašnikov.

Naše posebno zanimanje vzbuja pripravlanje rib. Že takoj v začetku smo opazili, da so pri tem delu v veliki meri udeležene tudi ženske. Videli smo, kako so dekleta, ki so zvečer bila v hotelu Borg, v okusnih oblekah, ki niso prav nič zaostajale za pariškimi modeli, drugo jutro solile ribe, oblečene v dolgo belo ali sivo haljo, v debelih nogavicah in v čevlji z lesenimi podplati. Druge so zaposlene v pisarnah, toda njihova obleka je prav nič ne razlikuje od obleke njihovih tovarišic, ki opravljajo najbolj težko in nizko delo. Neka posebnost nam pojasni marsikaj: vse imajo pri delu oblečene rokavice. Zelo pazijo na to, da si ne pokvarijo rok. Ko pridejo zvečer v svojih nad vse elegantnih večernih oblekah v hotel Borg, kjer zelo rade plešejo z mojimi dečki, ki nihče ne mogel verjeti, da s svojimi belimi, prozornimi in skrbno negovanimi rokami čez dan obdelujejo trdo kožo polenovke. In vendar je tako. Nihče se temu ne čudi. Neredkokrat, posebno ob praznikih, moreš opaziti skupine žensk iz notranjosti dežele, v njihovih narodnih nošah, ki jih delajo še bolj privlačne. Kakor pred sto leti, nosijo še danes široko črno krilo, ki sega do tal, predpasnik bolj svetle barve. Jopica se tesno prilaga životu in je spredaj odprta, da se vidi bela bluza. Zlati in srebrni okraski na pasu, na prsih in na vratu spominjajo po svoji izdelavi na okraske daljnih kavkaskih narodov. Lase jim pokriva svojevrsna čepica, ki sestoji iz kosa okroglega črnega blaga, katerega pripnejo na glavo s posebnimi zaponkami; na levi strani pa jim sega do ramen svilen pajčolan, pripet na čepico z zlato ali srebrno zaponko v

obliki školjke. Navadno je njihova pričeska gladka, s prečo po sredi. Ob večjih slovesnostih, posebno v cerkvi, pa so pokrite z visoko, koničasto čepico, tako imenovani faldur, na katero pritrdijo bel pajčolan. Preko čela imajo trak s filigranskimi okraski. Vsa obleka je okrašena s srebrnimi hrastovimi listi. Marsikatera izmed teh oblek je vredna tisoč in še več danskih kron ter se po tedu od roda do roda skozi cela stoletja.

Odhod v Ameriko.

Še ena noč bedenja. Napočilo je jutro. Namenoma sem izjavil, da se ne odpotujemo. Zvijalca se mi je posrečila: ceste so bile prazne in tihe, v pristanišču ni bilo žive duše. Za hip se še ustavim na radio postaji, objamem Biondija, ki ostane tukaj, in se vkream.

Nebo je temno. Črni oblaki pokrivajo obzorje in pokrivajo pristanišče z mračno sivino. Skoraj se dotikajo morja in tvorijo nad njim težko svinčeno streho. Ura je sedem po Greenwichu, ko dam moštvo znak za odhod.

Kakor ob prihodu, tako nam tudi sedaj nagaja veter. Toda sedaj si že znamo pomagati. Dvigniti se moramo za vsako ceno. Po kratkem manevriranju, ki pa zahteva skrajne previdnosti in izredne izvežbanosti, se dvignemo v zračne višave z žarečimi očmi in lahkim smem.

Še enkrat preletimo pristanišče, kjer opazimo veliko število mornarjev, katere je brnenje naših motorjev zbudilo iz sna, nato pa krenemo proti rtu Skagi, skrajni točki evropskega ozemlja. Pravkar smo nad Paxafjordskim zalivom, ki je dolg šestdeset kilometrov, širok devetdeset in kjer na prvi stopnici visoke planote leži bazalt. Na enem koncu zaliva se dviga grič iz luknjicaste kamna, na drugem koncu se dviga nekaj sto metrov visok hrib v obliki piramide. V ozadju se dvigajo gore v mnogo večje višave. Med pobočjem gora in morjem se razprostira planjava umazano-zelene barve, kjer so raztresene precej številne hišice domačinov. Temni oblaki nam ovirajo prosto razgled in zakrivajo visoki ngasli ognjenik, pokrit z večnim snegom. Preleteti moramo njegov vrh in kreniti proti zapadu.